

ТЕОРИИ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО И МЕТОДОЛОГИЯ НА ДЕМОГРАФСКИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

МЕТОДОЛОГИЧНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРИ ИЗМЕРВАНЕ БЛАГОДЕНСТВОТО НА ДЪРЖАВИТЕ: СЛУЧАЯТ СЪС СУБЕКТИВНОТО БЛАГОДЕНСТВИЕ

Филомена Маджино¹

*Катедра „Статистика, информатика и приложни
науки, Университет във Флоренция, Флоренция, Италия*

filomena.maggino@unifi.it

(Превод: Марта Сугарева²)

Резюме: *При измерване и проследяване на благоденствието на държави, както и на прогреса, трябва да се следват специфични правила, които да ни водят от теоретичните постановки и понятията към измерителите (индикаторите), към синтез, и към интерпретации. Ако искаме да създадем възможност за проследяване развитието на дадена държава, използвайки съответни дефиниции за прогрес и за благосъстояние, ще са ни нужни следните дефиниции:*

- А) Понятията, които се измерват и проследяват и техните концептуални измерения;*
- Б) Областите (сферите), в които понятията се наблюдават и проследяват;*
- В) Индикаторите, които трябва да се разработят и да се конструират (включително техния синтез);*
- Г) Интерпретативни (обяснителни) модели, които реално обвързват получените резултати с предварително зададените теоретични рамки (хипотези).*

¹ Филомена Маджино е професор по приложна статистика в социалните науки в Университет на Флоренция, гр. Флоренция, Италия.

² Марта Сугарева е професор по статистика и демография в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ Благодарност: Работата по този превод е част от работата по проект НИ15 ФИСН019/24.04.2015 на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“.

Широко разпространените основни теоретични възгледи, дефиниращи прогреса на дадена държава (или общност), са: благосъстоянието на лицата (качеството на живота), неговото справедливо разпределение (equity, англ. – справедливост, безпристрастие) и поддържане на неговата устойчивост.

Всяка теоретична концепция (хипотеза) може да бъде отхвърлена, наблюдавана или изследвана при използване на два аспекта – обективен и субективен. Субективният аспект отразява мнения, оценки, чувства, схващания, отношения (атитюди), желаниа, ценности и мотивации, отнасящи се до всеки индивидуален живот като цяло, както и до различни страни на живота (специфични контекстуални ситуации).

Социалните политики и програми се нуждаят все повече от данни за субективния компонент, за да могат да допълнят социалните, икономическите и здравни фактори, като напр., степента в която определена осъзната потребност е задоволена, както и значимостта, която тази „осъзната потребност“ има за целия живот на даден човек.

Тази статия има за цел изясняване на теоретичните проблеми, отнасящи се до субективните характеристики (напр., субективното благосъстояние), както и разкриване на важни методологични аспекти и проблеми, които би трябвало да се вземат под внимание при измерване на субективните характеристики и при създаване на субективните данни и индикатори.

Ключови думи: Субективно благосъстояние (благоденствие), субективни данни, субективни индикатори, измерване на субективното благосъстояние

ТРЯБВА ДА СМЕ НАЯСНО ОТНОСНО СЛЕДНИТЕ МОМЕНТИ:

Както означават думите „субективен“ и „обективен“?

Преди да пристъпим към обяснение стъпка по стъпка на процеса на измерването, добре е да опитаме да изясним значението на прилагателното „субективен“, както и неговия антоним – „обективен“, съобразно различни теоретични постановки.

*Моделирането на действителността –
една субективна дейност*

В този случай трябва да използваме концептуална рамка (теоретична постановка), дефинирана с цел наблюдаване и интерпретиране на действителността. Концептуалната рамка винаги е породена от някаква субективна хипотеза и съответно от светогледа на изследователя. В това отношение, както отбелязва Michalos (1992), моделите, дефинирани с цел наблюдаване на действителността само на външен вид са неутрални. В действителност концептуалният модел представлява само един „малък прозорец“, през който могат да се видят само някои фасети от действителността (*редукционизъм*); в този смисъл нашият поглед е политически и социално изкривен и това има влияние върху следните елементи познанието: оценките; избора, който правим от различни възможности; дейностите; и политиките. В този смисъл субективността изразява една неизбеж-